

In de wei voeden jonge paarden elkaar op

- In het vroege voorjaar begint menig (op)fokker al weer te denken aan het weideseizoen. Dan moet voor elk jong paard weer een stuk grasland gevonden zijn. Met name voor jonge hengsten levert het vinden van een geschikte lokatie soms problemen op. De professionele opfokkers in Nederland hebben over het algemeen hun vaste adressen voor het inscharen van de jonge hengsten, of beschikken over voldoende eigen land. Veel moeilijker is het voor de particulier die één of twee hengsten heeft.

- Waar moet men op letten bij het zoeken naar een goed adres om jonge paarden in te scharen? Veiligheid, gezondheid en groepssamenstelling zijn belangrijke aspecten. Eigenlijk is er geen keuze: jonge paarden moeten in een groep opgroeien. Inscharen in de zomer ligt voor de hand, terwijl groepshuisvesting in de winter de voorkeur geniet boven individuele stalling. In de koppel leiden jonge paarden een normaal sociaal leven, voeden ze elkaar op. Na bij hun moeder de 'lagere school' te hebben doorlopen, gaan ze op de weide naar het VWO. Ze gaan de competitie aan met leeftijdsgenoten en leren zich te onderwerpen en zich te voegen in een rangordesysteem. Voor de karaktervorming van het paard zijn dit onontbeerlijke processen. Elke ruiter of amazone zal daar later gemak van hebben.

De wei, "voortgezet onderwijs" voor jonge paarden.

Rangorde

Eén van de voorwaarden voor het succesvol inscharen van jonge paarden is een zekere mate van rust in de groep. De dieren moeten elkaar, na een gewenningsperiode waarin de sociale rangorde wordt vastgesteld, accepteren. Een niet al te groot leeftijdsverschil tussen de dieren is hierbij bevorderlijk. Eén- en tweejarige dieren kunnen het best gescheiden worden geweid, uiteraard merries en hengsten apart. Ook het moment, waarop de groep wordt samengesteld, bepaalt de rust in de groep. Alle 'vreemde' dieren tegelijk samenvoegen verdient de voorkeur. Op een later tijdstip nog een paard toevoegen aan een kudde, waarin de rangorde inmiddels is vastgesteld, kan onrust en zelfs uitstoting veroorzaken.

Gewening

Natuurlijk is het weiden van jonge paarden niet zonder risico. Ze kunnen elkaar verwonden en besmetten met ziektes, maar dit kan ook op stal gebeuren. Het zijn allemaal 'natuurlijke' risico's, welke onlosmakelijk zijn verbonden met het groeiproces van jonge dieren. De kunst is om het in goede banen te leiden.

Sommige jonge paarden hebben moeite met het afhardingsproces. De verschillende weersomstandigheden en het voortdurend uitgedaagd

worden door stoere leeftijdsgenoten doen soms een zwaar beroep op goedverzorgde eenlingen, die de winter alleen hebben doorgebracht. Van gezondheid blakende dieren kunnen aan het begin van het weideseizoen dan ineens sterk afvallen. Ze verliezen kleur, groeien slecht en pas in de loop van het weideseizoen treedt herstel op.

Om de overgang voor deze eenlingen wat te vergemakkelijken is het zinvol om ze enkele weken voor de definitieve weideperiode al enkele uren per dag in een kleine weide te laten wennen, bij voorkeur met leeftijdsgenoten. Ze kunnen zich dan langzaam aanpassen aan de weersomstandigheden, de andere voeding en het sociale contact.

Oog van de meester

Intensief toezicht houden is bij paarden altijd van groot belang. Als ze op stal staan is dit eenvoudig, maar in de weideperiode wordt dit nog wel eens onderschat. Alleen maar tellen of alle dieren er nog lopen is niet genoeg! Het is belangrijk dat iemand, die oog heeft voor mogelijke problemen, de paarden dagelijks bekijkt. Kleine koppels, bijvoorbeeld vijf tot tien paarden, hebben het voordeel dat controle en overzicht eenvoudiger zijn. Op eventuele problemen kan bij tijdig signaleren effectief worden gereageerd. Behandelingen en ook zaken als

ontwormen en bekappen kunnen een lastig karwei vormen bij jonge paarden in de wei. Soms bestaat de verleiding om er dan maar vanaf te zien. Om dit te voorkomen is het verstandig voorzieningen te treffen, zoals bijvoorbeeld een vangkooi of een schuur.

Voor een koppel ingeschaarde jonge paarden is een veilige afrastering ook een zeer belangrijk aspect. In ieder geval moet een afrastering met stroom worden uitgevoerd. Dit om zowel het materiaal als de paarden tegen schade te beschermen. Ook moet het raster hoog genoeg zijn en netjes strak zijn geplaatst.

Ontwormen

Ontwormen van jonge dieren in de weide is essentieel. Vooral maagdarmwormen kunnen bij jonge paarden veel schade veroorzaken. Tijdige wormbestrijding kan dus veel problemen voorkomen. Wormen die in de maag en de darmen van het paard leven, produceren eitjes. Zodra deze eitjes met de mest worden uitgescheiden, komen ze op het grasland terecht. Uit de eitjes komen infectueuze larven, die verschillende ontwikkelingsstadia doormaken. Deze larven zitten op het gras dat door de paarden wordt opgenomen: de kringloop is dan rond. Wanneer niet ingegrepen wordt zal het aantal wormen explosief stijgen. Het paard wordt dan letterlijk 'opgevreten' door de wormen.

Veel sociaal contact helpt bij de vorming van een evenwichtig karakter.

Om dit te voorkomen kan een aantal maatregelen worden genomen. Een goede wormkuur zal bij het paard het grootste deel van de wormen in maag en darmen doden. Om ook in het weiland de eitjes en larven te bestrijden, zijn regelmatig omweiden, afwisselend beweiden met andere dieren (rund of schaaap) en maaien effectieve maatregelen. Hoe langer het duurt voor er weer paarden op het perceel komen, hoe moeilijker de kringloop rond kan komen.

Zes tot acht weken.

Op de Proefbedrijven in Lelystad (en eerder ook in Brunssum) is veel ervaring opgedaan met ontwormen van paarden. Hieruit is een aantal richtlijnen naar voren gekomen om een zo laag mogelijke wormbesmetting te krijgen. Paarden die in de wei lopen moeten vanaf maart of april elke zes tot acht weken worden behandeld. Als de dieren enkele dagen voordat ze de wei ingaan de eerste wormkuur krijgen toegediend, komen de wormen op stal nog af en wordt het schone perceel grasland niet direkt besmet.

Ten tweede bleek dat de werkzame stof Ivermectine het meest effectief is tegen alle voorkomende wormen en larven. Er zijn diverse merken op de markt, gebaseerd op Ivermectine. Na meerdere jaren gebruik te hebben gemaakt van deze stof, is op het proefbedrijf nog geen resistentie aangetoond. Hierbij moet wel worden opgemerkt, dat zeker niet te weinig ontwormmiddel moet worden gegeven. Een te lage dosering werkt resistentie (on gevoeligheid) van de wormen in de hand. Op het Proefbedrijf worden de groepen paarden regelmatig omgeweid. Ook is ervaring opgedaan met het standweidesysteem, waarbij een groep paarden lange tijd (soms de hele zomer) op hetzelfde perceel loopt. Hier werden meer eitjes in de mest gevonden, ondanks een intensieve wormbehandeling in het voorjaar. De besmettingsdruk is duidelijk hoger.

Hoefverzorging

Ook de hoefverzorging is van groot belang. Door het vele bewegen kunnen de hoeven afbrokkelen of zo afslijten dat afwijkende beenstanden of kreupelheid het gevolg zijn. Ook hoefzweren komen veel voor, met name tijdens droogte na een nattere periode. Het tijdig uitsnijden van de zweer heeft meestal een snel herstel tot gevolg.

De grondsoort waarop de paarden lopen kan enig verschil in gebruik geven. Zowel klei als zand hebben voor- en nadelen. De natuurlijke voedingswaarde van de kleibodem is hoger dan van zand. Met bemesting kan hierin enigszins worden gestuurd. Nadeel ten opzichte van zand is dat klei slechter regenwater afvoert. In natte perioden staan er eerder plassen en wordt de grasmat eerder kapotgelopen. Vooral in het najaar zal dit zich voordoen. Dan ontstaat ook de grootste kans op verveling. Sommige jonge paarden reageren die verveling af door bij elkaar in de staart of manen te bijten. Dit kan zulke ernstige vormen aannemen dat een mooie staart in korte tijd verandert in een stompje. Men kan dit proberen te voorkomen door regelmatig een vies ruikend en vies smakend middel in de staart en manen te smeren. Het verdient aanbeveling om hiermee al op de eerste dag van het weideseizoen te beginnen.

Prijzen

De prijzen van inscharen zijn onder meer afhankelijk van de grondsoort, de kwaliteit van de afrastering en het toezicht. Prijzen variëren van circa 500 tot 800 gulden per seizoen. De beweidsperiode is verschillend, meestal vanaf april of mei. De paarden in het najaar op tijd opstallen is eigenlijk altijd raadzaam. In het late najaar daalt de voederwaarde van het gras sterk, evenals het droge-stofgehalte. Ook is het gras minder smakelijk en krijgen de paarden vaak onvoldoende voedingsstoffen binnen. De nachten worden kouder en langer.

